

بحران سرمایه‌داری دموکراتیک

- نویسنده: مارتین ولف
- مترجم: مرتضی شأنی
- ژانر و دسته‌بندی: تجارت، دیپلماسی و سرمایه‌گذاری خارجی، سیاست صنعتی و تجاری
- مشخصات نشر: شرکت چاپ و نشر بازرگانی، چاپ اول، سال ۱۴۰۴

خلاصه: تاریخ خود را تکرار نمی‌کند، بلکه هم قافیه می‌شود. این کتاب پاسخی به دوران دشوار حاضر است. استدلال اصلی آن ساده است: وقتی ما از نزدیک به آنچه در اقتصاد و سیاست می‌گذرد نگاه می‌کنیم، باید آن را بشناسیم. نیاز به تغییر اساسی، ارزش‌های اصلی غربی آزادی، دموکراسی و روشنگری برای زنده ماندن، حائز اهمیت است. اما در انجام این کار، همچنین باید نیاز به تغییر در ارزش‌های اصیل غربی مربوط به آزادی و دموکراسی برای بقا را بشناسیم. در این راستا باید به یاد داشته باشیم که ذات اصلاحات انقلاب نیست، بلکه عکس آن است. تلاش برای بازآفرینی جامعه از ابتدا به گواه تاریخ نه تنها غیرممکن، بلکه اشتباه است. نتیجه چنین تلاش‌هایی همیشه ویرانی و استبداد بوده است. فقط قدرت لجام گسیخته می‌تواند دگرگونی انقلابی را به ارمغان بیاورد، زیرا قدرت لجام گسیخته، طبیعتا ویرانگر است و امنیت را در هم می‌شکند و روابط انسانی ارتباطات انسانی پویا را که بر زندگی شایسته استوار است، نابود می‌کند. همان‌طور که «ادموند برک» در کتاب خود در پاسخ به انقلاب فرانسه نوشته، جامعه نه تنها بین کسانی که زنده هستند، بلکه بین مردگان و آنانی که باید در آینده متولد شوند، مشارکتی است. تغییر چه در داخل کشور و چه در خارج ضروری است، اما تغییرات، باید بر آنچه موجود است، بنا شود. در واقع، یک نفر نمی‌تواند از جای دیگری شروع کند. شعار این کتاب برگرفته از شعار یونانیان باستان «نه از افزونی» است. سلامت جوامع ما به حفظ توازن ظریف میان امور اقتصادی و سیاسی فردی، جمعی، ملی و جهانی است و اکنون این توازن شکسته شده است. اقتصاد ما، سیاست ما را بی‌ثبات کرده است و بالعکس و غرب قادر به ترک عملیات اقتصاد بازار با لیبرال دموکراسی پایدار نیست. دلیل عمده این است که اقتصاد، امنیت و رونق مشترکی را که جامعه به طور بسیط انتظار داشت، ارائه نمی‌دهد. یکی از علائم این ناامیدی از بین رفتن وسیع اعتماد به نفس نخبگان و افزایش پوپولیسم و اقتدارگرایی است. دیگری نیز ظهور سیاست هویتی چپ و هم راست است. بااین حال، یکی دیگر دلایل ناامیدی از دست دادن اعتماد به مفهوم حقیقت است. هنگامی که بی‌اعتمادی به مفهوم حقیقت، اتفاق می‌افتد، امکان مناظره آ گاهانه و منطقی بین شهروندان و همچنین اساس دموکراسی دود می‌شود. در کتاب «دگرگونی بزرگ» که در سال ۱۹۴۴ منتشر شد، فریدریش کارل پولانی استدلال می‌کند که انسان‌ها دیگر نمی‌توانند زندگی تحت یک سیستم بازار واقعا آزاد را مدت زیادی تحمل کنند و تجربه چهار دهه گذشته نیز این دیدگاه را به ثبوت رسانده است. این امر نیاز به اصلاح رابطه بین سیاست دموکراتیک و اقتصاد بازار دارد که صرفا ناشی از تنش‌های داخلی نیست، ظهور استبداد در سراسر جهان و مهم‌تر از همه، موفقیت آشکار استبداد چین سرمایه‌داری، این اولویت را الزامی کرده است که کشورهای غربی در مقام مقابله، باید عملکرد اقتصادی، اجتماعی و سیاسی خود را بهبود بخشند. اگر اصلاحات داخلی ضروری است، اگر بخواهیم همبستگی را تقویت کنیم، سلامت همه جوامع به اصلاحاتی بستگی دارد که نمی‌توان آن را به داخل کشور محدود کرد. هیچ کشوری جزیره نیست. در واقع پیش از این هرگز ما به این وضوح در سیاره شکننده خود، سرنوشت مشترکی نداشته‌ایم. هرگونه پافشاری بر حاکمیت ملی محدود و یا انحصاری، اعم از دموکراتیک یا غیر دموکراتیک، نمی‌تواند از شهروندان آن محافظت کند. این حقیقت را پدیده کووید- ۱۹ نشان داده است. ترامپ شعار خود را «اول آمریکا» قرار داده، اما پاندمی نشان داد که کشوری، حتی به قدرتمندی آمریکا نمی‌تواند مشکل خود را به تنهایی حل کند. این کتاب از ده فصل تشکیل شده که در سه بخش «در مورد سرمایه‌داری و دموکراسی» (فصول دوم و سوم)، چه اشتباهی رخ داد (فصول چهارم تا نهم) و «لولای تاریخ» (فصل دهم) جانمایی شده‌اند.